

VOORBEREIDINGSTIJD

5 minuten

LESTIJD

30 minuten

taal

VERKLEINWOORDEN

GROEP 5

LESDOEL

De leerlingen oefenen met het correct schrijven van verkleinwoorden.

Kerdoel 11: De leerlingen kennen regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden.

INHOUD

Voorbereiding

Verzamel de benodigde materialen. Schrijf de vijf categorieën buiten alvast op met stoepkrijt.

Inleiding

Laat de leerlingen allemaal hun leesboek mee naar buiten nemen en verzamel de leerlingen op een centrale plek. Herhaal kort de regels van verkleinwoorden. Schrijf met stoepkrijt op ruime afstand van elkaar de volgende categorieën naast elkaar op:

- -je
- -tje
- -pje
- -etje of -nkje (soms verandert -ng in -nk! Zoals bij ketting – kettinkje)
- extra letter (sommige woorden krijgen een extra letter, zoals auto wordt autootje en som wordt sommetje)

Differentiatie: Je kunt naar het niveau van de leerlingen categorieën wel of niet gebruiken. De laatste twee categorieën zijn lastiger.

Probeer het spel alvast een beetje uit en check of ze de spellingregel goed kunnen toepassen door een stukje uit het voorleesboek van de klas voor te lezen. Stop bij elk woord dat verkleind kan worden (of laat de leerlingen dit zelf ontdekken). Laat de leerlingen het laatst genoemde woord, bijvoorbeeld huis, in hun hoofd verkleinen. Dan rennen ze naar de juiste categorie (namelijk -je, vanwege huisje). Doe dit een aantal keer en ga dan door naar de volgende stap.

BENODIGDE MATERIALEN

- Voorleesboek van de klas
- 5 dobbelstenen

Per leerling:

- Leesboek
- Stoepkrijt

Optioneel bij de afsluiting:

- Klembord, pen en papier per leerling

Tip! In plaats van in hun leesboek kunnen de leerlingen ook buiten op zoek naar eigen woorden die je kunt verkleinen: plant-plantje, boom-boompje, eend-eendje enzovoort!

Aan de slag

Spreek met de leerlingen een beginpunt af op een afstandje van de categorieën. Bedenk samen met de leerlingen bij elke categorie een leuke beweging om te doen, zoals springen, hinkelen, stampen, de star-jump of kikker-sprong. Teken of schrijf de beweging bij de categorie en leg er alvast een dobbelsteen bij. Laat de leerlingen dan een bladzijde uit hun leesboek kiezen en heel rustig lezen. Steeds als zij een woord tegenkomen wat je kunt verkleinen, stoppen ze met lezen. In de zin 'Hij racete op zijn fiets naar school', kun je al stoppen met lezen bij fiets. Je kunt dit woord namelijk verkleinen naar 'fietsje'. De leerlingen rennen dan naar het juiste vak, met het woord in gedachten, dubbelen met de dobbelsteen die daar ligt en voeren de beweging net zo vaak uit als er ogen op de dobbelsteen staan. Dan schrijven ze het verkleinwoord met stoepkrijt bij deze categorie op de grond. Ze rennen terug en lezen door tot het volgende woord (school wordt schooltje) en doen alle acties opnieuw.

Dit spel kan zo natuurlijk oneindig doorgaan! Stop na 10 tot 15 minuten of tot er bij elke categorie 10 of meer woorden staan.

Reflectie

Loop met de groep langs de categorieën en bekijk de opgeschreven woorden. Welke categorie heeft de meeste woorden? Die komen dus vaak voor in leesboeken. Welke categorie maar weinig? Laat de leerlingen de woorden ook meteen nakijken: kloppen ze allemaal? Welk woord hoor eigenlijk in een andere categorie? Hoe zou je dat schrijven? Eventueel kun je de leerlingen nu van elke categorie de 3 mooiste woorden uit laten kiezen en op papier op laten schrijven.

